

03 ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η ευγηρία ως μύθος

■ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΧΙΖΑ

Στην παρουσίαση του βιβλίου της Γωγώς Ατζολετάκη «Η τρίτη Άνοιξη» (Αθήνα, εκδόσεις Επίμετρο) ήταν κυρίως ασπρομάλληδες, και γενικώς άνθρωποι που περίμεναν να ακούσουν τα όσα θλιβερά έχει η τρίτη ηλικία. Μετά την ανάγνωση τμημάτων του βιβλίου, μπορώ να υποθέσω ότι ασπάστηκαν μια νέα εκδοχή. Σ' αυτό ήταν υπεύθυνη η φιλοσοφική προδιάθεση της συγγραφέως, οι πολλές σκέψεις της από την καθημερινή ζωή: π.χ. το γεγονός ότι απέκλειε τη γεροντική ξεκούραση γιατί αυτή σε μεγάλες δόσεις κουράζει! Το ότι συσχέτιζε τη ματιά της τηλεόρασης (πάντοτε ευθεία, κατά πρόσωπο!) με τη ματιά των «δικών της», που ήταν λοξή ή στραμμένη στο άπειρο. Το ότι απέκλειε τη συσχέτιση της αυτονομίας με την περιθωριακή ζωή, τη μεταμοντέρνα εκτίμηση ότι τα χειροποίητα βγάζουν χωριατιά και όχι αρχοντιά, το ότι είμαστε αυτό που θυμόμαστε. Κι ακόμη την πικρή διαπίστωση ότι οι ηλικίες της τρίτης διάστασης της ζωής έχουν μίαν αστερευτή πηγή συζήτησης - που είναι οι αρρώστιες!

Όμως η Ατζολετάκη δεν είχε ανάγκη μιας περίσσειας τέτοιων σκέψεων-επιχειρημάτων, δεν είχε ανάγκη να θυμίσει το φιλικό με το γερο-πατέρα παράδειγμα του Αινεία στην αποχώρηση από την Τροία, γιατί προσέβλεπε σε ένα σενάριο σφικτό, περιγραφικό της οικογενειακής ζωής που εξέπιπτε στο στάτους μιας οικογενειακής δικτατορίας, για να ανακάμψει και πάλι στην κατάσταση της ανεξαρτησίας:

Το θέμα της συγγραφέως περιορίζονταν στα μικροθέματα ενός συμβατικού, μικρομεσαίου κύκλου ανθρώπων. Δεν υπεισέρχονταν στη μεγάλη κλίμακα, στην υπόθεση των γηροκομείων ή οίκων ευγηρίας.

Τι λένε τα ρεπορτάζ

Από τα ρεπορτάζ των εφημερίδων διαβάζουμε: «Αφηγήσεις φρίκης» ακούγονται για το γηροκομείο-κολαστήριο του Κορδαλλού, από τροφίμους που ζούσαν σε άθλιες συνθήκες ή υφίσταντο ανεξέλεγκτη βία... Στο κτίριο παροχής γηριατρικών και άλλων υπηρεσιών υποτίθεται ότι ζούσαν 70 άνθρωποι,

αλλά πρόσφατα αποκαλύφθηκε ότι παρέμεναν μόλις 41 - και αυτοί μάλιστα αφυδατωμένοι, πάσχοντας από ψώρα, βρώμικοι και γενικά άρρωστοι.

Η Περιφέρεια Αττικής είχε ζητήσει να κλείσει το ίδρυμα ήδη το 2020, αλλά ο διαχειριστής του με ασφαλιστικά μέτρα (ή κόλπα...) απέφυγε το λουκέτο, ενώ με την πανδημία βρήκε την ευκαιρία να αποκλείσει κάθε πρόσβαση στο εσωτερικό του κτιρίου. Οι επισκέπτες που αρχικά έβλεπαν και συνομιλούσαν με τους τροφίμους, λόγω του κορωνοϊού αποκλείστηκαν από την είσοδο, και η live επικοινωνία με τους ανθρώπους του γηροκομείου απαγορεύθηκε: Αυτούς τους τελευταίους τους κατέβαζαν στην είσοδο, με κλειστή την πόρτα, για να μιλήσουν πίσω από το τζάμι - σαν κρατούμενοι σε φυλακές!

Η κοινή γνώμη «ό,τι θυμάται χαίρεται», που λέει το γνωμικό! Τα τελευταία χρόνια είχαν κάνει θραύση οι αφηγήσεις για γηροκομεία-κρατητήρια όπου στεγάζονται άνθρωποι, πολλοί από τους οποίους δεν έχουν καμιά φροντίδα από συγγενείς. Οι θάνατοι άμασ' αυτούς τους ανθρώπους ήταν κάθε άλλο παρά ασυνήθιστοι. Πριν να ξεσπάσει το σκάνδαλο του

Κορδαλλού είχαμε το απείρω σημαντικότερο σκάνδαλο του γηροκομείου στα Χανιά. Το σχετικό ρεπορτάζ αναφέρει: Τον Φεβρουάριο του 2022 έπαιρναν το δρόμο για τις φυλακές τέσσερις από τους επτά κατηγορούμενους, για μια υπόθεση που είχε συγκλονίσει το πανελλήνιο. Οι κατηγορίες που αντιμετώπιζαν οι δύο ιδιοκτήτριες του γηροκομείου ήταν συγκρότηση και ένταξη σε εγκληματική οργάνωση, ανθρωποκτονία, απάτη Νόμου «περί προϋποθέσεων ίδρυσης και λειτουργίας Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων», πλαστογραφία και περιπτώσεις χορηγήσεων και χρήσεων ψευδών ιατρικών πιστοποιητικών, έκθεση από την οποία προήλθε θάνατος, παράβαση καθήκοντος. Τα αδικήματα αφορούσαν τους θανάτους συνολικά 30 ηλικιωμένων και την απόπειρα ανθρωποκτονίας άλλων 8, ενώ οι συνολικοί θάνατοι που καταγράφηκαν μετά την έρευνα των Αρχών στο ίδρυμα ανέρχονται στον απίθανο αριθμό των 293 μέσα σε διάστημα μόλις έξι ετών (από το 2015 ως το 2021). Ως αιτία των θανάτων αναφέρονταν -αδιακρίτως σε κάθε περίπτωση- η ανακοπή...

Οι κατηγορούμενοι χορηγούσαν στην πλειονότητα των ηλικιωμένων

ισχυρά ηρεμιστικά «χωρίς δικαιολογημένη διάγνωση, προκειμένου να αδρανοποιηθούν οι πνευματικές τους λειτουργίες και να καμφθεί η κινητικότητα τους». Η τροφή τους ήταν ιδιαίτερα υποβαθμισμένη, περιείχε αποφάγια και αποτελείτο από ακατάλληλα υλικά -όπως τα εντόσθια ζώων- ενώ για το ντύσιμο και τα υλικά καθαριότητας μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο μία λέξη: η λέξη φρίκη!

Στη δικογραφία περιλαμβάνονται τα ονόματα ακόμα 29 ανθρώπων, μεταξύ των οποίων συμβολαιογράφοι αλλά και υπάλληλοι, υπό τον έλεγχο της οποίας υποτίθεται πως λειτουργεί μέχρι και σήμερα η Μονάδα. Η μαρτυρία τους αναμένεται να είναι πολύτιμη, εάν φυσικά υπάρξει...

Κακές συνθήκες διαβίωσης σε Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων σε δήμο της Αττικής

Ρεπορτάζ της Γιάννας Σουλάκη: Συνθήκες που δεν αρμόζουν σε ανθρώπινη διαβίωση αποκάλυψε στις 13/2/2025 ο Συνήγορος του Πολίτη σε Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων σε δήμο του Νομού Αττικής: Έλλειψη φροντίδας, αποκλεισμό από τον έξω κόσμο, υποσιτισμό, πλημμελή υγιεινή. Τα ευρήματα περιλαμβάνονται

στην Ειδική Έκθεση 2022-2023 του Συνηγόρου του Πολίτη, στο πλαίσιο του ρόλου του ως Εθνικού Μηχανισμού Πρόληψης των Βασανιστηρίων και της Κακομεταχείρισης. Οι αυτοψίες που πραγματοποιήθηκαν σε διάφορες κλειστές προνοιακές δομές, μεταξύ αυτών και γηροκομεία, αποκάλυψαν σοκαριστικές εικόνες εγκατάλειψης και αδιαφορίας. Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε αναφορά για κακές συνθήκες διαβίωσης ηλικιωμένου συγγενούς της μητέρας της σε Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων σε δήμο της Αττικής. Κατόπιν συνεννόησης με την αρμόδια περιφερειακή Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας, κλιμάκιο της Αρχής παρέστη σε αιφνίδια αυτοψία που διενήργησαν στελέχη της Διεύθυνσης αυτής στην εν λόγω Μονάδα. Κατά την επίσκεψη διαπιστώθηκαν ιδιαίτερα σοβαρά ζητήματα σχετικά με τη διαβίωση και την υγεία των ηλικιωμένων. Οι τρόφιμοι ήταν ατημέλητοι και απεριποίητοι, με φτωχή ατομική υγιεινή, με ρούχα παλιά και βρώμικα, καθιστοί και ακίνητοι, σε καταθλιπτική εικόνα και χωρίς να επικοινωνούν μεταξύ τους. Ιδιαίτερος κακή εντύπωση προξένησε η πολιτική της Μονάδας, να κρατά τα ρούχα και τα πράγματα των τροφίμων μόλις εισαχθούν, να τα τοποθετεί σε ντουλάπια, να τα ομαδοποιεί και μετά να τους δίνει να φορούν τυχαίο ιματισμό, ο ένας του άλλου. Ο χώρος ήταν αποπνικτικός, χωρίς φρέσκο αέρα, με μυρωδιά κλεισούρας και βρωμιάς, με κρεβάτια με πολύ λεπτά στρώματα και βρώμικα κλινოსκεπάσματα.

Οι τρόφιμοι της μονάδας είχαν εξαιρετικά περιορισμένη δυνατότητα κίνησης και προαυλισμού. Δεν επιτρέπονταν οι έξοδοί τους προς το οικογενειακό ή άλλο περιβάλλον τα Σαββατοκύριακα, ούτε να κάνουν βόλτα έξω στον ήλιο. Αιτία για την απαγόρευση εξόδων, σύμφωνα με τον υπεύθυνο, ήταν η πρόσφατη πανδημία, και αυτό ισχύει στη Μονάδα τα τρία τελευταία χρόνια.

Δεν υπήρχε ειδικό διατροφολόγιο και η ποσότητα τροφής ήταν ανεπαρκής (35 μερίδες για 56 άτομα), με σοβαρές ενδείξεις υποσιτισμού. Οι τρόφιμοι ήταν προφανώς κατα-